

Zaak C-830/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 december 2021

Verwijzende rechter:

Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 december 2021

Verzoekster in eerste aanleg, geïntimeerde en appellante:

Syngenta Agro GmbH

Verweerster in eerste aanleg, appellante en geïntimeerde:

Agro Trade Handelsgesellschaft mbH

Hanseatisches Oberlandesgericht (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Hamburg, Duitsland)

[omissis]

Beschikking

In de zaak

Syngenta Agro GmbH, [omissis] Maintal

– **verzoekster in eerste aanleg, geïntimeerde en appellante** –

[omissis] tegen

Agro Trade Handelsgesellschaft mbH, [omissis]

[omissis] Lauschied

– **verweerster in eerste aanleg, appellante en geïntimeerde** –

[omissis] beslist de 3. Zivilsenat (civiele kamer) van het Hanseatische Oberlandesgericht [omissis] [samenstelling van de rechtsprekende formatie] op 9 december 2021 als volgt:

I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen met betrekking tot de uitlegging van artikel 1 van en bijlage I, punt 1, onder b) en f), bij verordening (EU) nr. 547/2011 van de Commissie van 8 juni 2011 ter uitvoering van verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad [van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad] wat betreft de etiketteringsvoorschriften voor gewasbeschermingsmiddelen:

1. Moet artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder b), van bijlage I bij deze verordening, aldus worden uitgelegd dat bij parallelimport van een gewasbeschermingsmiddel de naam en het adres van de houder van de toelating uit de lidstaat van oorsprong waaruit het gewasbeschermingsmiddel is geïmporteerd, op de verpakking moeten worden vermeld wanneer het gewasbeschermingsmiddel in een andere lidstaat wordt gedistribueerd?

2. Moet artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder f), van bijlage I bij deze verordening, aldus worden uitgelegd dat bij parallelimport van een gewasbeschermingsmiddel het oorspronkelijk door de fabrikant toegekende partijnummer ongewijzigd op de verpakking moet zijn vermeld, of is het met de genoemde bepaling verenigbaar dat de parallelimporteur het oorspronkelijke partijnummer verwijdert en een eigen identificatienummer op de verpakking aanbrengt, voor zover hij een register bijhoudt waaruit blijkt dat de door hem gebruikte partijnummers overeenkomen met die van de houder van de toelating van het parallel in te voeren gewasbeschermingsmiddel?

Motivering:

A.

Verzoekster is het Duitse distributiebedrijf van Syngenta Group, die in de Bondsrepubliek Duitsland en in andere lidstaten van de Europese Unie onder meer gewasbeschermingsmiddelen produceert en distribueert. Verweerster is een handelsonderneming in de landbouwsector die onder meer gewasbeschermingsmiddelen distribueert, in het bijzonder parallel ingevoerde gewasbeschermingsmiddelen. Zij importeert onder andere ook gewasbeschermingsmiddelen van verzoekster. Zij distribueert deze gewasbeschermingsmiddelen in de Bondsrepubliek Duitsland in de ongeopende oorspronkelijke jerrycans van verzoekster, waarbij zij het originele etiket vervangt

door een eigen sticker. Op die sticker staat onder andere informatie over verweerster in haar hoedanigheid van importeur en distributeur, maar staat geen informatie over de houder van de toelating van het gewasbeschermingsmiddel in de lidstaat van oorsprong. Zij vervangt het oorspronkelijke partijnummer van de fabrikant door een eigen identificatienummer en houdt een register bij waaruit blijkt welk door haar toegekend identificatienummer overeenkomt met welk oorspronkelijk partijnummer.

Verzoekster beschouwt dit als een inbreuk op artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder b) en f), van bijlage I bij deze verordening. Zij heeft verzocht om verweerster – voor zover nog van belang voor de procedure in hoger beroep en de prejudiciële procedure – op straffe van dwangmaatregelen te verbieden

1. [...]

c. een gewasbeschermingsmiddel onder de naam „ABAREX PRO”, „AGRO TRIO” en/of „REXTOP”, in het kader van verweersters activiteiten of via derden, in de oorspronkelijke verpakking in de Bondsrepubliek Duitsland op de markt te brengen – dat wil zeggen ter verkoop beschikbaar te houden, aan te bieden of uit te stallen, of anderszins te verstrekken – door het parallel in te voeren onder verwijzing naar een op verzoek van Syngenta Agro GmbH in Duitsland toegelaten gewasbeschermingsmiddel, waarbij de op de oorspronkelijke verpakking gedrukte naam en adres van de houder van de toelating zijn verwijderd, zoals het geval is voor de in bijlage K6 afgebeelde verpakkingen;

en/of

d. een gewasbeschermingsmiddel onder de naam „ABAREX PRO”, „AGRO TRIO” en/of „REXTOP”, in het kader van verweersters activiteiten of via derden, in de oorspronkelijke verpakking in de Bondsrepubliek Duitsland op de markt te brengen – dat wil zeggen ter verkoop beschikbaar te houden, aan te bieden of uit te stallen, of anderszins te verstrekken – door het parallel in te voeren onder verwijzing naar een op verzoek van Syngenta Agro GmbH in Duitsland toegelaten gewasbeschermingsmiddel, waarbij het op de oorspronkelijke verpakking gedrukte partijnummer is verwijderd en vervangen door een ander identificatienummer, zoals het geval is voor de in bijlage K6 afgebeelde verpakkingen;

(...)

Voorts heeft verzoeksters met haar vorderingen sub 2, 3 en 4 verzocht om verweerster te gelasten informatie te verstrekken, schadevergoeding te betalen en haar precontentieuze kosten te vergoeden.

Het Landgericht (rechter in eerste aanleg, Duitsland) heeft verweerster overeenkomstig de vordering sub 1.c en de daarmee verband houdende latere

vorderingen veroordeeld, maar heeft het beroep verworpen wat betreft de vordering sub 1.d en de daarmee verband houdende latere vorderingen.

Het Landgericht heeft met betrekking tot de vordering sub 1.c aangegeven dat voor de definities met betrekking tot de voorschriften van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 moest worden uitgegaan van artikel 3, punt 10, van verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de etiketteringsvoorschriften voor gewasbeschermingsmiddelen. Volgens artikel 3, punt 24, van verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt onder „houder van de toelating” verstaan, „elke natuurlijke of rechtspersoon die in het bezit is van een toelating voor het op de markt brengen en het gebruik van een gewasbeschermingsmiddel”. In artikel 3, punt 10, van verordening (EU) nr. 1107/2009 is „toelating van een gewasbeschermingsmiddel” gedefinieerd als „een bestuursrechtelijk besluit waarmee de bevoegde instantie van een lidstaat toelaat dat een gewasbeschermingsmiddel op zijn grondgebied op de markt wordt gebracht”. De houder van de toelating is bijgevolg degene die de eerste toelating voor een gewasbeschermingsmiddel in een lidstaat verkrijgt. Het begrip toelating wordt op dezelfde wijze gehanteerd in artikel 18 van verordening (EG) nr. 1107/2009. Met betrekking tot parallelhandel voorziet artikel 52, lid 1, van verordening (EG) nr. 1107/2009 daarentegen in de mogelijkheid om een „vergunning voor parallelhandel” te verkrijgen voor „een in een lidstaat (lidstaat van oorsprong) toegelaten gewasbeschermingsmiddel”. Uit dit gebruik van de verschillende begrippen in verordening (EG) nr. 1107/2009 volgt dat met de naam en het adres van de houder van de toelating en het toelatingsnummer van het gewasbeschermingsmiddel overeenkomstig bijlage I, punt 1, onder b), met betrekking tot artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 wordt verwezen naar de naam en het adres van de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong, aangezien voor parallelhandel de term „vergunning” wordt gebruikt. De distributie van het parallel ingevoerde gewasbeschermingsmiddel zonder vermelding van de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong was derhalve in strijd met punt 1, onder b), van bijlage I met betrekking tot artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011.

Wat de vordering sub 1.d betreft, heeft het Landgericht erop gewezen dat het begrip „partijnummer” in punt 1, onder f), van bijlage I met betrekking tot artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 noch in deze verordening, noch in verordening (EG) nr. 1107/2009 is gedefinieerd. Anders dan voor de vermelding van de naam en het adres van de houder van de toelating van het gewasbeschermingsmiddel, laat de formulering in bijlage I met betrekking tot artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 ruimte voor verweersters uitlegging dat daarmee ook een eigen partijnummer van de parallelimporteur kan zijn bedoeld. Uit een uitlegging van punt 1, onder f), van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 in het licht van het vrije verkeer van goederen volgt dat de vervanging van het partijnummer was toegestaan, aangezien dit noodzakelijk kon zijn om afschermingsmaatregelen te voorkomen of te beëindigen. Het feit dat in casu niet duidelijk is gebleken dat verzoekster afschermingsmaatregelen had

getroffen, had geen invloed op de uitlegging van verordening (EU) nr. 547/2011 en verordening (EG) nr. 1107/2009.

Beide partijen zijn tegen die uitspraak in beroep gegaan.

B.

De uitkomst van de beroepen hangt af van de uitlegging van artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder b) en f), van bijlage I bij deze verordening. Alvorens op de beroepen te beslissen, dient de behandeling van de zaak derhalve te worden geschorst en dient het Hof overeenkomstig artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU te worden verzocht om een prejudiciële beslissing.

Verzoekster zou zich voor de aan de orde zijnde vorderingen kunnen beroepen op § 8, lid 1, § 9, eerste volzin, § 3, lid 1, en § 3a UWG (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb; Duitse wet ter bestrijding van oneerlijke mededinging), gelezen in samenhang met artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 en punt 1, onder b) en f), van bijlage I bij deze verordening.

I.

De algemene voorwaarden van mededingingsrechtelijke vorderingen zijn vervuld. De partijen zijn concurrenten in de zin van § 2, lid 1, punt 3, UWG. Artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 is een bepaling ter regulering van het marktgedrag in de zin van § 3a UWG, waarvan de niet-naleving de mededinging aanmerkelijk kan beïnvloeden ten nadele van concurrenten en consumenten in de zin van § 3a UWG. Voorts is het litigieuze product een gewasbeschermingsmiddel in de zin van artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011 juncto artikel 2, lid 1, van verordening (EG) nr. 1107/2009.

II.

Er is sprake van schending door verweerster van artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder b), van bijlage I bij deze verordening, wanneer zij als parallelimporteur op grond van deze bepaling verplicht was om de houder van de toelating van het ingevoerde gewasbeschermingsmiddel in de lidstaat van oorsprong ook te vermelden wanneer het gewasbeschermingsmiddel wordt gedistribueerd in de Bondsrepubliek Duitsland (prejudiciële vraag 1).

1. In punt 1 van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 is bepaald dat een aantal gegevens „duidelijk en leesbaar op de verpakking van gewasbeschermingsmiddelen [moeten] worden vermeld”. Daaronder vallen volgens b) ook „de naam en het adres van de houder van de toelating en het toelatingsnummer van het gewasbeschermingsmiddel”. De toelating voor een gewasbeschermingsmiddel moet volgens artikel 33, lid 1, van verordening (EG) nr. 1107/2009 worden aangevraagd „bij elke lidstaat waar het

gewasbeschermingsmiddel op de markt zal worden gebracht” en heeft in eerste instantie uitsluitend betrekking op de lidstaat waar het middel op de markt zal worden gebracht. Overeenkomstig artikel 52, lid 1, van verordening (EG) nr. 1107/2009 kan een vergunning worden verleend voor parallelhandel in een in een andere lidstaat toegelaten gewasbeschermingsmiddel indien de lidstaat waar de parallelinvoer zal plaatsvinden, concludeert dat de samenstelling van het gewasbeschermingsmiddel identiek is aan die van een gewasbeschermingsmiddel waarvoor op zijn grondgebied reeds een toelating is verleend (referentiemiddel). Volgens artikel 52, lid 5, van verordening (EG) nr. 1107/2009 kan het gewasbeschermingsmiddel alleen op de markt worden gebracht en gebruikt overeenkomstig de bepalingen van de toelating voor het referentiemiddel.

2. Verzoekster is van mening dat de etiketteringsvoorschriften van verordening nr. 547/2011 ook onverkort gelden voor de parallelimporteur. Volgens de duidelijke en ondubbelzinnige bewoordingen van punt 1, onder b), van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 dient de parallelimporteur de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong op de verpakking te vermelden. Dienaangaande is verzoekster het eens met het standpunt van het Landgericht in de uitspraak in eerste aanleg.

3. Verweerster is van mening dat verordening nr. 547/2011 dienaangaande geen duidelijke regeling bevat. Volgens haar moet in aanmerking worden genomen dat het ingevoerde product geen eigen toelating bezit in de lidstaat van invoer en dat er voor dit middel dus geen houder van een toelating in de zin van de verordening is. Het middel steunt louter op een in de invoerende lidstaat toegelaten referentiemiddel, waarvan de houder van de toelating niet noodzakelijkerwijs identiek hoeft te zijn met die in de lidstaat van oorsprong. De vermelding van de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong zou bij handelaren in landbouwproducten en gebruikers de onjuiste indruk wekken dat voor het ingevoerde product in de lidstaat van invoer dezelfde toepassingsgebieden en gebruiksvoorschriften gelden als die waarop het toelatingsbesluit in de lidstaat van oorsprong is gebaseerd, hetgeen in strijd zou zijn met de regeling van artikel 52, lid 5, van verordening (EG) nr. 1107/2009. Aangezien er verschillen bestaan tussen de toelatingsvoorwaarden in de lidstaat van oorsprong en die in de lidstaat van invoer, zou het gevaar ontstaan dat handelaren in landbouwproducten en gebruikers het gewasbeschermingsmiddel op ongeoorloofde wijze distribueren en aanwenden voor een gebruik in een toepassingsgebied dat in Duitsland niet is toegestaan of in die dosering niet is toegestaan. Volgens haar zou tevens de onjuiste indruk worden gewekt dat de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong ook de onderneming is die verantwoordelijk is voor het in de handel brengen van het middel in de lidstaat van invoer.

Volgens de strekking en het doel van deze bepaling moet enkel worden achterhaald wie het gewasbeschermingsmiddel in de betrokken lidstaat op de markt heeft gebracht. Deze benadering strookt ook met de in de regelgeving inzake chemische producten vervatte etiketteringsregelingen van artikel 17, lid 1,

juncto artikel 2, punt 26, van verordening (EG) nr. 1272/2008 met betrekking tot de „leverancier”. In geval van parallelhandel heeft uitsluitend de parallelhandelaar de hoedanigheid van leverancier, en niet de houder van de toelating van het gewasbeschermingsmiddel in de lidstaat van oorsprong. Derhalve is het vanuit Unierechtelijk oogpunt niet bezwaarlijk indien uitsluitend de naam en het adres van de parallelhandelaar in plaats van de houder van de toelating op het etiket zijn vermeld.

Voorts kan aan de hand van de vermelding van de houder van de oorspronkelijke toelating en zijn adres worden nagegaan vanuit welk land het middel in Duitsland via parallelimport in de handel is gebracht. Volgens verweerster zou dit een groot aantal landbouwbedrijven ertoe kunnen aanzetten om zelf het middel zonder een etiket in het Duits in te voeren door het rechtstreeks in een andere lidstaat aan te kopen, wat nadelige gevolgen zou kunnen hebben voor de gezondheid van mens en dier en de bescherming van het milieu, bijvoorbeeld door waarschijnlijke inbreuken op artikel 52, lid 5, van verordening (EG) nr. 1107/2009.

III.

Er is sprake van schending door verweerster van artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder f), van bijlage I bij deze verordening, wanneer zij als parallelimporteur op grond van deze bepaling verplicht was het oorspronkelijke partijnummer ongewijzigd op de jerrycans te laten staan. In dit verband is van belang of verweerster het oorspronkelijke partijnummer mocht verwijderen en vervangen door een eigen identificatienummer, en een register mocht bijhouden waaruit blijkt welk door haar toegekend identificatienummer overeenkomt met welk oorspronkelijk partijnummer (prejudiciële vraag 2).

1. Volgens artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder f), van bijlage I bij deze verordening, is het „partijnummer van de formulering” een van de gegevens die „duidelijk en leesbaar” op de verpakking van gewasbeschermingsmiddelen moeten worden vermeld. § 49, lid 4, PflSchG (Gesetz zum Schutz der Kulturpflanzen; Duitse wet op de gewasbescherming) bepaalt ten aanzien van de parallelhandel in gewasbeschermingsmiddelen het volgende: „Indien de houder van de vergunning geen gebruik maakt van het partijnummer van de houder van de toelating van het parallel in te voeren gewasbeschermingsmiddel ten behoeve van de etikettering overeenkomstig § 47, lid 1, dient hij een register bij te houden en gedurende ten minste vijf jaar te bewaren, waaruit blijkt dat het door hem gebruikte partijnummer overeenstemt met dat van de houder van de toelating van het parallel in te voeren gewasbeschermingsmiddel.”

Deze nationale bepaling gaat dus ervan uit dat er gevallen zijn waarin het de parallelimporteur is toegestaan het oorspronkelijke partijnummer te vervangen door een eigen identificatienummer. Wegens de voorrang van het Unierecht kan het oorspronkelijke partijnummer in geen geval op grond van deze bepaling

worden vervangen wanneer de parallelimporteur op grond van artikel 1 van verordening (EU) nr. 547/2011, gelezen in samenhang met punt 1, onder f), van bijlage I bij deze verordening, het oorspronkelijke partijnummer ongewijzigd op de verpakking dient te laten staan.

2. Verzoekster is van mening dat uit de bewoordingen zelf van punt 1, onder f), van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 reeds blijkt dat het oorspronkelijke partijnummer ongewijzigd op de verpakking moet worden gehandhaafd. Dit blijkt uit zowel het begrip „partij”, dat betrekking heeft op de productie van het gewasbeschermingsmiddel, als het begrip „formulering”, dat noodzakelijkerwijs verband houdt met de houder van de toelating. Hiervoor pleit daarenboven het vereiste dat informatie „duidelijk” wordt vermeld op de verpakking, hetgeen ook geldt voor het partijnummer.

De algemene etiketteringsverplichtingen overeenkomstig deze bepaling hebben dus ook rechtstreeks betrekking op de parallelimporteur. Indien § 49, lid 4, PflSchG in strijd is met verordening (EU) nr. 547/2011, moet het buiten toepassing worden gelaten.

De informatie over de houder van de toelating en het partijnummer strekken tot bescherming van de gebruiker en het milieu, teneinde de houder van de toelating in noodsituaties in staat te stellen toepassingsfouten of ondeugdelijke partijen zo snel mogelijk te identificeren. Alleen de houder van de toelating beschikt over de nodige productkennis om in dergelijke gevallen aanwijzingen te geven waarmee het gevaar kan worden afgewend.

Deze opvatting strookt ook met het als bijlage K12 overgelegde Guidance Document (richtsnoer) van de Commissie inzake parallelimport, dat alleen voor herverpakking (en niet voor heretikettering als in casu aan de orde) in afwijkende beginselen voorziet.

3. In dit verband deelt verweerster de opvatting van het Landgericht en is zij van mening dat de bewoordingen van punt 1, onder f), van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011 geen heldere en duidelijke voorschriften met betrekking tot het partijnummer bevatten. De bewoordingen laten integendeel de vraag open of met het partijnummer alleen het oorspronkelijke partijnummer wordt bedoeld, dat wil zeggen het nummer dat oorspronkelijk door de fabrikant aan het product is toegekend. Voorts is er ook sprake van open bewoordingen wanneer bijvoorbeeld de term „formulering” wordt gebruikt, waaronder uitsluitend een mengsel wordt verstaan dat bestaat uit de werkzame stof en de formuleringshulpstoffen ervan. Volgens verweerster maakt haar handelwijze het juist mogelijk om de partijen van een dergelijke formulering te identificeren. In dit opzicht is ook § 49 PflSchG niet in strijd met het Unierecht.

Volgens verweerster hoeft het partijnummer ook niet te worden gehandhaafd voor noodgevallen. De eerstehulpmaatregelen die zo nodig moeten worden genomen, zijn reeds vermeld op het door verweerster aangebrachte etiket. Voorts kan

navraag worden gedaan bij de parallelhandelaar. Daarnaast is er het veiligheidsinformatieblad, dat degene die het chemische product op de markt brengt te allen tijde voor elk gewasbeschermingsmiddel ter beschikking moet houden. Bovendien kan een verplichting tot vermelding van het oorspronkelijke partijnummer het gevaar van marktafscherming in zich dragen, omdat daardoor zou kunnen worden achterhaald in welke lidstaat het ingevoerde product aan verweerster is verkocht. Indien het oorspronkelijke partijnummer niet wordt verwijderd, bestaat het gevaar dat verzoeksters klant in die lidstaat, die leverancier van verweerster is, blootstaat aan represailles vanwege Syngenta Group, die zelfs kunnen leiden tot schrapping van de klantenlijst.

IV.

Voor zover valt na te gaan, hebben de rechterlijke instanties van de Bondsrepubliek Duitsland zich nog niet uitgesproken over de uitleggingsvragen die in deze zaak aan de orde zijn.

Er bestaan twijfels over de juiste uitlegging van punt 1, onder b) en f), van bijlage I bij verordening (EU) nr. 547/2011, omdat deze verordening niet voorziet in aparte regelingen voor de specifieke situatie van de etikettering van parallel ingevoerde gewasbeschermingsmiddelen. Terwijl de bewoordingen van bovengenoemde bepalingen volgens verzoeksters uitlegging erop zouden kunnen wijzen dat op het etiket van het ingevoerde product zowel de houder van de toelating in de lidstaat van oorsprong als het oorspronkelijke partijnummer moeten worden vermeld, zouden de strekking en het doel van de bepalingen in het licht van de situatie van parallelhandel ook ruimer kunnen worden opgevat, zoals verweerster stelt. Tegen deze achtergrond komt het passend voor om het Hof overeenkomstig artikel 267, eerste alinea, onder b), en derde alinea, VWEU te verzoeken om een prejudiciële beslissing.

[omissis] [namen van de rechters die betrokken waren bij de beslissing]